

РЕШЕНИЕ

№ 907

гр. София , 27.07.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 4-ТИ ГРАЖДАНСКИ в публично заседание на четиринадесети юни, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател:	Нели Куцкова
Членове:	Яна Вълдобрева Мария Яначкова

при участието на секретаря Мария Ив. Крайнова
като разгледа докладваното от Мария Яначкова Въззивно гражданско дело
№ 20201000503935 по описа за 2020 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 ГПК.

С решение № 5247 от 3 септември 2020г. по гр. д. №15457 /2016г. Софийски градски съд, ГО, I ГО – 11 състав е отхвърлил предявените от „Юлстрейд“ ООД против В. П. С. осъдителни искове с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 от ЗЗД за връщане на платени без основание от ищеца по банкова сметка на ответника суми в общ размер на 96 710 лева с преводни нареждания, както следва: с нареждане от 18.11.2013г. – сумата от 15 000,00 лева с основание „плащане годишна рента 2012/2013г.“, с нареждане от 25.10.2013г. – сумата от 15 000,00 лева с основание „плащане годишна рента 2012/2013г.“, с нареждане от 27.11.2014г. – сумата от 40 000,00 лева с основание „плащане годишна рента 2013/2014г.“, с нареждане от 23.10.2014г. – сумата от 20 000,00 лева с основание „плащане годишна рента 2013/2014г.“, с нареждане от 14.04.2015г. сумата от 6 710,00 лева с основание „плащане годишна рента 2013/2014г.“, както и евентуално съединения иск с правно основание чл. 59 ЗЗД за осъждане на ответника да заплати сумата от общо 96

710 лева по платежни нареждания от 18.11.2013г., 25.10.2013г., 23.10.2014г., 27.11.201 г. и 14.04.2015г., поради неоснователното му обогатяване с нея за сметка на ищеца; осъдил ищеца да заплати на ответника на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК сумата в размер на 6 850 лева - разноси.

Въззивното производство е образувано по въззивна жалба на „Юлстрейд“ ООД срещу решението по гр. д. № 15457/2016г. на СГС, ГО - 11 състав. С доводи за неправилност на решението, концентрирани върху неправилна преценка на доказателствата по делото и като резултат нарушение на материалния закон – чл. 55 и чл. 59 ЗЗД, иска отмяна на решението и вместо това уважаване на предявените искове.

Насрещната страна В. П. С. е оспорил въззивната жалба. Иска от въззивния съд да обезсили обжалваното решение. Поддържа, че не е налице хипотеза на приемство в процеса на страната на ищеца, а към датата на подаване на исковата молба търговското предприятие на ЕТ – ищец не е съществувало. Евентуално иска от съда да потвърди обжалваното решение като правилно.

За да постанови решението, предмет на инстанционен контрол, СГС е приел, че събраните по делото доказателства водят до еднозначен извод, че извършените от ищеца плащания по процесните платежни нареждания са във връзка с облигационните отношения между страните по договори за аренда в земеделието, за поръчки за отдаването им под аренда на трети лица и във връзка с фактическото ползване на земеделска земя, за което също е дължимо плащане. Като е приел, че е налице основание за плащането от ищеца към ответника на процесните суми, което изключва неоснователното обогатяване съдът е отхвърлил исковете по чл. 55, ал. 1 ЗЗД, предявени като главни, и по чл. 59 ЗЗД, предявени като евентуални.

Софийски апелативен съд в рамките на правомощията си на въззивна инстанция (чл. 269 ГПК; ТР № 1/09.12.2013г. по тълк. д. № 1/2013г. на ОСГТК на ВКС), като прецени на първо място валидността и допустимостта на обжалваното решение, приема следното:

Предявен е иск за връщане на даденото – на сумата 97 710 лв. (чл. 55, ал. 1 ЗЗД) – сбор от преведени суми в периода 25.10.2013г. – 14.04.2015г. с

посочено основание „плащане на годишна рента“ за 2012/2013г. и 2013/2014г., въпреки че според ищеца между страните не били сключени договори за аренда. Ищецът поддържа още, че сумата не била върната и след покана и иска връщането ѝ от ответника В. П. С. като платена без основание, а като евентуално основание за дължимостта ѝ е посочил, че ответникът се е обогатил за негова сметка с изплатените суми. Ищец е Ю. М. К., действащ като ЕТ „М. А. – Юлстрейд – Ю. К.“. Исковата молба е подадена на 12.12.2016г.

В срока за отговор на исковата молба ответникът С. е предприел на първо място процесуална защита - срещу допустимостта на иска. С доводи, че се предявяват чужди права, тъй като с договор за продажба на търговско предприятие от 03.10.2016г. ЕТ е прехвърлил търговското си предприятие на „Юлстрейд“ ООД, ответникът счита, че искът е недопустим поради липса на принадлежност на правото на иск по отношение на ищеца – липса на активна процесуална легитимация. По тези съображения иска прекратяване на производството, а по същество е оспорил и основателността на иска.

Към отговора на исковата молба е приложен договор за продажба на търговско предприятие като съвкупност от всички права, задължения и фактически отношения, по чл. 15, ал. 1 ТЗ, с нотариална заверка на подписите от 03.10.2016г. с продавач ЕТ „М. А. – Юлстрейд – Ю. К.“ и купувач „Юлстрейд“ ООД.

С разпореждане от 13.10.2017г., постановено по делото от съдията – докладчик, по съображения за установено прехвърляне на търговското предприятие на ищеца след подаване на исковата молба, е предоставен едноседмичен срок на правоприемника „Юлстрейд“ ООД да заяви дали ще продължи участието си по заведеното от праводателя му ЕТ гражданско дело, като му е указано, че в противен случай съдът ще прекрати делото. Съобщение за това разпореждане е изпратено до първоначалния ищец Ю. М. К., действащ като ЕТ „М. А. – Юлстрейд – Ю. К.“, вместо до адресата на разпореждането. С молба, постъпила в съда на 08.11.2017г., „Юлстрейд“ ООД е заявил, че желае да продължи участието си по образуваното гражданско дело в качеството си на правоприемник на ЕТ „М. А. – Юлстрейд – Ю. К.“ като приобретател на търговското предприятие на ЕТ.

С определение от 29.11.2017г., като е приел, че ищецът е прехвърлил търговското си предприятие след подаване на исковата молба и правоприменикът е изявил желание да продължи участието си в заведеното от праводателя му гражданско дело, съдът е конституирал на мястото на първоначалния ищец като ищец „Юлстрейд“ ООД като правоприменик на първоначалния ищец.

С оглед така установеното, въззивният съд намира, че решението, предмет на инстанционен контрол, е валидно, но недопустимо в каквато насока са доводи на ответника, ответник и по жалбата, но и въззивният съд следи служебно за този порок на решението в обжалваната му част (чл. 269, изр. 1 ГПК).

Съгласно чл. 227 ГПК, когато страната умре или юридическото лице престане да съществува, производството по делото продължава с участието на правоприменика. В разглеждания случай ищецът Ю. М. К., действащ като ЕТ „М. А. – Юлстрейд – Ю. К.“, е прехвърлил търговското си предприятие на „Юлстрейд“ ООД преди подаване на исковата молба и не е заличен като търговец. С оглед датата, на която е сключен договорът за продажба, – 03.10.2016г., която предхожда подаването на исковата молба, не може да се поставя и от формална страна въпрос за приемство, настъпило в хода на процеса. Вписването на продажбата на търговското предприятие (в случая на 15.12.2016г.) няма конститутивен ефект, не е елемент от фактическия състав на сделката (арг. от чл. 7, ал. 2 ЗТРРЮЛНЦ, възпроизвеждащ принципа на чл. 4а отм. ТЗ вр. чл. 16 ТЗ), а има само декларативно действие, съгласно и постановената в този смисъл съдебна практика (решение № 115 от 11.02.2009г. по т. д. № 308/2009г., ТК, I ТО на ВКС; решение № 122 от 31.12.2009г. по т. д. № 122/2009г., ТК, I ТО на ВКС; решение № 213 от 30.12.2010г. по т. д. № 29/2010г., ТК, II ТО на ВКС; решение № 53 от 29.04.2011г. по т. д. № 98/2011г., ТК, I ТО на ВКС; решение № 33 от 23.03.2017г. по гр. д. № 2591/2016г., ГК, I ГО на ВКС). Ето защо, въззивният съд прие, че прехвърлянето на търговското предприятие е станало преди подаване на исковата молба и няма основание за участие в делото като правоприменик на мястото на ищеца на приобретателя на търговското предприятие, който не е и универсален правоприменик на ЕТ, продължил да осъществява търговска дейност, който от своя страна не е различен правен

субект от дееспособното физическо лице, регистрирано като ЕТ (арг. и от чл. 15, ал. 3 и чл. 56 ТЗ). Прехвърлянето на търговското предприятие на ищеца, което предхожда подаването на исковата молба, касае материалноправната му легитимация, при положение че той твърди, че е носител на спорното право, т.е. излага обстоятелства за нуждаещо се от защита право, накърнено от ответника, а санкцията за несъвпадане на твърдението му с реалните страни на материалното правоотношение не е отричане на възможността да се води процес, а неблагоприятно за ищеца решение. Друг е въпросът, ако ищецът твърди, че упражнява чужди права, което е допустимо само в определени от закона случаи (чл. 26, ал. 2 ГПК). Ако във връзка с доводите на ответника за прехвърлянето на търговското предприятие ищецът предприеме процесуални действия по десезиране на съда или по поддържане висящност на спора с твърдения, че упражнява свои права, съдът дължи и извършването на съответни процесуални действия във връзка с това.

По изложените съображения, като постановено спрямо страна, конституирана в нарушение на процесуалния закон като правоприемник на страна на ищеца, обжалваното решение е недопустимо и подлежи на обезсилване, а делото следва да се върне за произнасяне по отношение на първоначалния ищец при съобразяване и на по-нататъшното му процесуално поведение, съобразно посоченото по-горе. Няма основание, с оглед приетото от въззивния съд, за прекратяване на производството, както иска ответникът. Извън това, е необходимо да се посочи и, че, за да е предявен с редовна искова молба (чл. 127, ал.1, т. 4 и 5 ГПК) евентуалният иск, чието разглеждане ищецът поставя под условие отхвърлянето на главния иск, той следва да е основан на конкретни обстоятелства, а в петитума да се посочи размера на претендираната парична сума. В случая ищецът само е предложил различна правна квалификация на предявения от него иск, при положение че правната квалификация, като се изходи от основаниято и петитума на исковата молба, се определя от съда (посочил е „ако не се приеме липсата на правно основание...ответникът се е обогатил за негова сметка“, което обаче като условие и хипотеза предпоставя и случай на установяване на „правно основание“, което изключва неоснователното обогатяване). Следователно, за да е валидно сезиран съдът с разглеждането на евентуален иск и за да се постанови допустимо решение по същество по него, следва да се отстранят

нередовностите на исковата молба, като се даде срок на ищеца да изложи различни от тези по главния иск обстоятелства, на които основава субсидиарния иск за увеличаване без основание имуществото на ответника за сметка на собственото му имуществото, както и да посочи размер на търсената с евентуалния иск сума.

Така мотивиран, въззивният съд следва да обезсили решението и да върне делото на първоинстанционния съд за произнасяне срещу първоначалния ищец, съобразно указанията, дадени по-горе, и по исковете, предявени с редовна искова молба (чл. 270, ал. 3, изр. 3 ГПК; вж. и мотиви към т. 6 от ТР № 1 от 09.12.2013 г. по тълк. д. № 1/2013г., ОСГТК на ВКС за правомощията на въззивния съд). Доколкото производството не приключва (вж. чл. 81 ГПК), а делото се връща за разглеждане от първоинстанционния съд, въззивният съд не се произнася по въпроса за разноските.

Водим от изложеното, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ОБЕЗСИЛВА решение № 5247 от 3 септември 2020г. по гр. д. № /2017г. на Софийски градски съд, ГО, I – 11 състав, с което съдът се е произнесъл по искове, предявени от „Юлстрейд“ ООД, и прекратява производството спрямо „Юлстрейд“ ООД.

Връща делото на първоинстанционния съд за произнасяне по отношение на първоначалния ищец съобразно указанията, дадени в настоящото решение.

Решението може да се обжалва в едномесечен срок от връчването му, при условията на чл. 280 ГПК, пред ВКС на РБ.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____